

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

24 באפריל 2006.

הפיגוע בתחנה המרכזית הישנה בתל-אביב (עדכון נכון ל-24 אפריל)

פוסטר שפורסם באתר האינטרנט של ה"חמא"ס" Palestine-info לזכרו של המחבל המתאבד המשבח את פיגוע ההתאבדות. בראש הפוסטר פסוק קוראן המעניק לגיטימציה לפיגועי ההתאבדות (מופיע רבות בפוסטרים של ארגוני הטרור) ובצד ימין שר הלל למבצעי הפיגוע.

קורבנות הפיגוע

1. בפיגוע ההתאבדות שביצע "הג'יהאד האסלאמי בפלסטין" בתחנה המרכזית הישנה נהרגו 9 בני אדם: שישה אזרחים **ישראלים**, יהודיה אזרחית **צרפת** ושתי עובדות זרות **מרומניה**. כ-30 פצועים עדיין מאושפזים בבתי החולים מהם שניים במצב קשה מאד. בין הפצועים אזרחית **מצרפת**, אזרחית **מסלובקיה** ושני בעלי אזרחות כפולה **ישראלית ואמריקאית**.

2. להלן פרטים אישיים של ההרוגים¹:-

אזרחים ישראליים

ויקטור ארזי ז"ל.
בן 60 במותו.
התגורר בגבעתיים
הותיר אחריו אישה
וארבעה ילדים, אם
וארבעה
אחים ואחיות.

פיליפ בלחסאן ז"ל.
בן 45 במותו.
התגורר באשדוד.
הותיר אחריו אישה,
וארבעה ילדים.

דוד שאולוב ז"ל.
בן 29 במותו.
התגורר בחולון.
הותיר אחריו אישה בהריון,
שני ילדים אחות ואח.

אריאל דרחי ז"ל
בן 31 במותו.
התגורר בבת-ים.
הותיר אחריו

לילי יונס ז"ל.
בת 42 במותה.
תושבת אורנית.
הותירה אחריה
בעל וארבעה ילדים.

בנימין חפוטה ז"ל
בן 47 במותו.
תושב לוד.

אזרחים זרים

מרסל כהן ז"ל
בת 73 במותה.
התגוררה בצרפת
הותירה אחריה
שלוש בנות ובן.

רוזליה בשני ז"ל
בת 48 במותה.
תושבת רומניה.

בודה פירושקה ז"ל
בת 50 במותה.
תושבת רומניה.

¹ הצילומים נלקחו מאתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה:
<http://www.pmo.gov.il/PMO/Communication/IsraelUnderAttack/tel-aviv170406>

תגובות ישראל

3. בעקבות הפיגוע כינס שר הביטחון שאול מופז, ישיבה לדיון בדרכי התגובה (17 אפריל). על פי דיווח ב"הארץ" (18 אפריל) הוחלט בישיבה על הצעדים הבאים: -

א. **בידוד אזור השומרון** ע"י מניעת תנועות פלסטינים בתוכו ותנועות ממנו לאזורים אחרים בגדה (בעיקר מג'נין וטול כרם לשכם ולראמאללה).

ב. **פעולות סיכול ממוקד** נגד בכירי "הג'יהאד האסלאמי בפלסטין" ברצועת עזה (בצד המשך הפעילות נגד משגרי רקטות ה"קסאם").

ג. **הרחבת הסריקות והמעצרים** בגדה המערבית בעיקר באזורי ג'נין וטול כרם, שני מוקדי תשתיות הטרור של "הג'יהאד האסלאמי בפלסטין".

ד. **הרחבת הפעילות** נגד פלסטינים השוהים בישראל באופן בלתי חוקי ונגד ישראלים המסייעים להם להסתנן לישראל (באמצעות מוחדרים פעילי טרור לשטח ישראל).

ה. **המשך הסגר הכללי על השטחים** לנוכח התרעות נוספות על כוונה לשגר מחבלים מתאבדים לישראל.

4. בתום התייעצות ביטחונית שקיים ראש הממשלה בפועל (18 אפריל) בהשתתפות שרת החוץ, שר הביטחון והשר לביטחון פנים, הכריזה הממשלה כי היא מטילה את האחריות לפיגוע על ממשלת ה"חמא"ס" בשל היותה הממשלה הנבחרת ומשום שהיא מעניקה, באמצעות התבטאויות ראשיה, לגיטימציה לטרור ואינה עושה דבר למניעתו. עוד נאמר בהודעת הממשלה כי ישראל לא תעשה אבחנה בין ארגוני הטרור וכל ארגון שיהיה מעורב בפעילות טרור ייענש באופן מיידי. כמו כן החליט ראש

הממשלה לזמן לשבוע הבא דיון בנושא האצת השלמת גדר הביטחון מסביב לירושלים (Y-net, 18 אפריל).

5. בישיבת הממשלה הוחלט כי **יישלל מעמד התושב** מאנשי ה"חמא"ס" תושבי ישראל (קרי, תושבי מזרח ירושלים). המדובר באחד מחברי הממשלה ובשלושה חברי "המועצה המחוקקת"². בתגובה אמר דובר סיעת ה"חמא"ס" בגדה המערבית, פרחאת אסעד, כי ה"חמא"ס" והעם הפלסטיני כולו מתנגדים להחלטה לשלילת האזרחות. לדבריו אין בסמכותו של משרד החוץ הישראלי לשלול אזרחות מתושבי ירושלים (סוכנות הידיעות "מעא", 18 אפריל).

6. **מחמד אבו טיר**, תושב מזרח ירושלים וחבר "המועצה המחוקקת", תאר את ההחלטה כ"בריונית ומתנשאת" וציין כי הוא וחבריו לומדים את היבטיה המשפטיים (עלי וקאד, Y-net, 18 אפריל). שר המשפטים הפלסטיני הודיע כי ממשלת ה"חמא"ס" תתמוך במאבקם של אנשיה נגד שלילת אזרחותם (אי.פי. 19 אפריל).

ראש הממשלה אהוד אולמרט: ההנחיות לביצוע הפיגוע יצאו מדמשק

7. ראש הממשלה אהוד אולמרט, בפגישתו עם חברי ועדת ההקצבות של הסנט האמריקאי המבקרים בישראל (21 אפריל), **ציין כי ההנחיות לביצוע פיגוע התאבדות בת"א יצאו מדמשק וכי לאחר הפיגוע הועבר דיווח לדמשק ("הארץ", "מעריב", 23 באפריל).**

8. "הג'האד האסלאמי בפלסטין", פועל בעידוד ובסיוע של איראן וסוריה ובאכוונת הנהגתו שבדמשק, בראשות רמצי'אן עבדאללה שלח. יצוין כי רמצי'אן שלח, בעצרת שהתקיימה במחנה הפליטים "אלירמוך" שליד דמשק, **העלה על נס את פיגוע ההתאבדות בת"א ואת מבצעו**, איים בפיגועי התאבדות נוספים ("פלסטין עודנה מלאה בלוחמי ג'האד ובמחבלים מתאבדים") ותקף בחריפות

² ככל הנראה המדובר בשלושה חברי "המועצה המחוקקת" (ביניהם מחמד מחמוד אבו טיר) ובח'אלד אבו ערפה שר ללא תיק הממונה על ענייני ירושלים. יצוין כי אבו טיר הצטרף לאנשי ה"חמא"ס" שהאשימו את ישראל ו"הכיבוש" באחריות לפיגוע ההתאבדות בתחנה במרכזית (עלי וקאד, Y-net, 18 אפריל).

את אבו מאזן על שגינה את הפיגוע וכינה אותו "פיגוע שפל" ("אלג'זירה", 21 אפריל).

תגובות ב"רשות הפלסטינית"

"חמא"ס"

9. ראשי ה"חמא"ס ממשיכים להצדיק את הפיגוע ולתת לו לגיטימציה. במסגרת זו:

א. **ראש הממשלה אסמאעיל הניה**, שהגיב על הפיגוע באיחור, חזר בישיבת הקבינט על הטענה כי פעולות ישראל הן שגרמו לפיגוע ("רויטרס", 18 אפריל). הניה גם הורה לשרי ה"חמא"ס, שלא להגיב על הפיגוע (על מנת לנסות ולמזער נזקים) ("אלחיאת", 18 אפריל). עוד אמר כי הפיגוע הוא תולדה של הזעם המצטבר ברחוב הפלסטיני ("עכאט", 19 אפריל).

ב. **שר הפנים סעיד ציאם** ציין כי לפלסטינים הזכות להגן על עצמם מפני ישראל בכל דרך הנראית להם אפשרית ("רויטרס", 8 אפריל).

ג. דובר ה"חמא"ס, **סאמי אבו זהרי**, בתגובה לדרישת מזכ"ל האו"ם מממשלת ה"חמא"ס לגנות את הפיגוע, האשים את האו"ם באהדה לישראל, בשתיקה נוכח מעשיה ובעידוד "תוקפנותה" (סוכנות הידיעות "רמתאן", 18 אפריל).

הפיכת המחבל המתאבד לגיבור ולמודל לחיקוי ע"י ה"חמא"ס"

10. בפורום הגולשים של אתר ה"חמא"ס" פורסמה כרזה המפארת את המחבל המתאבד כולל שיר הלל לפועלו. הכרזה פורסמה בעמוד השער של אתר האינטרנט של ה"חמא"ס" (Palestine-info, 18 אפריל). בבית הראשון, השלישי והחמישי (מתוך חמשת בתי השיר) נכתב:

"מבטי עיניך יוקדים
הו המקריב עצמו (פדא'י)
הו המקריב עצמו למען אללה (אסתשהאדי)
בלי הפעולות [הללו] לא תשחרר מולדתי"

"...מי שגינה את הפעולה
הוא כלב מאולף
סוכן שפל,
נבזה ומלחך פינכה..."

"...ואחרי המזבלות [תדעו] גהנום
איש לא ירחם עליכם³
ואשר למי שתרים את דמו
לגן העדן [יגיע], ברשות [אללה]
המנחה את הדרך"

11. ממידע נוסף (סוכנות הידיעות "ראמתאן", 18 אפריל) מסתבר כי מוצאו של המחבל המתאבד הינו מהכפר **אלעורקה** שממערב לג'נין, ולא מהכפר ברקין. הטרוריסט שביצע רצח חסר אבחנה בקרב אזרחים הוצג ע"י קרובי משפחתו של המחבל המתאבד **כגיבור וכמודל לחיקוי**: "הוא גיבור, הלוואי שכל הצעירים היו גיבורים כמוהו... אללה יזכה אותו בגן עדן... ציינה אימו סאמיה חמד לכתב סוכנות הידיעות "ראמתאן"⁴.

³ על פי תוכנו של הבית הרביעי המדובר במחמוד עבאס (אבו מאזן), מחמד דחלאן ושר החוץ הישראלי לשעבר סילבן שלום.
⁴ ביטוי נוסף להפיכתו של המחבל המתאבד לגיבור ולדמות מופת אפשר למצוא בעובדה שהביוגרפיה שלו פורסמה בעיתון הרשמי של "הרשות הפלסטינית" "אלהיאת אלג'דידה" (19 אפריל). פרסום מאמר שכזה הוא יוצא דופן ויכול להעיד על כך שהעיתון מנסה "להתיישר" עם תפיסת העולם של ממשלת ה"חמא"ס".

"הג'האד האסלאמי בפלסטיין"

12. **עמר שלח**, שהוצג באינטרנט כמפקד "הג'האד האסלאמי בפלסטיין"/"פלוגות ירושלים", הצהיר כי הפיגוע בתל-אביב הוא **תחילתה של סדרה של פיגועי התאבדות, שיבצעו אנשיו**. הודעה מטעמו הופצה ע"י משרד ההסברה של "הג'האד האסלאמי בפלסטיין" (אתר האינטרנט של "הג'האד האסלאמי בפלסטיין", 18 אפריל).

13. פעילי הארגון חלקו לאחר הפיגוע דברי מאפה ברחובות עזה לאות שמחה על "הצלחתו" של הפיגוע בתל-אביב (אי.פי, 18 אפריל).

יו"ר "הרשות הפלסטינית" אבו מאזן

14. הודעת הגינוי של יו"ר "הרשות הפלסטינית" **אבו מאזן** זכתה לתגובות ביקורתיות מצד גורמים שונים:-

א. **ח'אלד משעל**, יו"ר הלשכה המדינית, תקף בחריפות את דברי אבו מאזן באומרו: "אללה לא יכול לשאת את הכינוי הזה לפעולת ההתאבדות ("אסתשהאד"). בושו לכם אלו אשר רואים את מצור ואת הרעבת עמם ושותקים...האם אותו אחד שפוצץ עצמו בתל אביב צריך להתבייש (הקהל: "אללה אכבר"). האם צריכים להתבייש אחינו שמפוצצים עצמם בתל-אביב, או אלו שהולכים ומתגוררים בתל-אביב? [קרי, משתפי הפעולה]..." (מתוך נאום בעצרת במחנה הפליטים "אלירמוך" שליד דמשק, "אלג'זירה", 21 באפריל)⁵.

⁵ תנועת ה"פת"ח" גינתה בחריפות את "נאום השנאה" של ח'אלד משעל ותארה את ח'אלד משעל ככלי שרת, המקבל פקודות מאדוניו (סוריה? איראן?) והפועל להרס "הרשות הפלסטינית" ("סוכנות הידיעות הפלסטינית", 21 באפריל)

**בושו לכם השותקים: ח'אלד משעל בנאומו בעצרת
במחנה הפליטים אלירמוך
(טלוויזית "אלג'זירה" 20 אפריל)**

ב. **מוסא אבו מרזוק**, סגן יו"ר הלשכה המדינית של ה"חמא"ס" הצהיר כי על אבו מאזן להתנצל בפני העם הפלסטיני ובפני משפחת המחבל על דבריו (טלוויזית "אלג'זירה", 18 אפריל). בתשובה לשאלת המראיין הוא ציין **"הפעולה הזו לא הביכה את ה"חמא"ס"...הפעולה הזו הייתה תגובה טבעית על כל הפעולות האחרונות שביצעה ישראל"** (טלוויזית "אלג'זירה", 18 אפריל).

ג. לדברי **ג'בריל רג'וב**, מבכירי ה"פת"ח", תגובתו של אבו מאזן שכינה את הפעולה "בזויה" היתה בבחינת "פליטת פה" (סוכנות הידיעות "מעא", 18 אפריל). לדבריו תגובה זו אינה עולה בקנה אחד עם הבנתו ותפיסתו של אבו מאזן (שם).

ד. אחד מדוברי ה"חזית העממית לשחרור פלסטין" יצא בדרישה לאבו מאזן להפסיק את ביטויי הגינוי הפוגעים לדבריו "באחדות הלאומית".

15. על רקע זה פרסם יועץ ההסברה של אבו מאזן הודעת הבהרה. בהודעה אבו מאזן **שב ומגנה את הפיגוע** מכיוון שלדעתו פיגוע מסוג זה פוגע במאבקו של העם הפלסטיני וגורם לקהילה הבינלאומית להפנות עורף ל"רשות הפלסטינית" (Pal-Media.net, 18 אפריל).

תגובות בעולם הערבי/אסלאמי

מצרים

16. שר החוץ המצרי **אבו אלעייט** גינה את הפיגוע. לדבריו פגיעה באזרחים בכוונת תחילה מהווה הפרה של כל החוקים והיא בבחינת "פעולת טרור" (סוכנות הידיעות הכוויטית, 18 אפריל).

17. בתקשורת המצרית המצריים ראויות לציון תגובותיהם של כמה עיתונים :-

א. העיתון הממסדי "**אלאהראם**" כינה את הפיגוע "מעשה טרור" הראוי לגינוי, שכן הוא פגע באזרחים. הוא קרא לשני הצדדים לשוב לתהליך השלום וליישם את "מפת הדרכים" ("אלאהראם", 18 אפריל).

ב. העיתון הממסדי "**אלג'מהוריה**" נתן לגיטימציה לפיגוע. במאמר מערכת הוצג הפיגוע כפעולת הקרבת החיים למען אללה, המהווה תגובה פלסטינית "להתקפות הישראליות היום יומיות" ("אלג'מהוריה", 18 אפריל).

ג. העיתון "**אלאהראם אלמסאא'י**" (18 אפריל) הטיל את האחריות לפיגוע על "החשיבה הישראלית הנוקשה", הגורסת שהשלום והביטחון הם זכותה של ישראל בלבד.

18. העיתון "**אלאהראם**" (19 אפריל) דיווח כי מזכיר "**הליגה הערבית**" **עמר מוסא** הביע התנגדותו לפגיעה באזרחים בשני הצדדים, הישראלי והפלסטיני. לדבריו פגיעה באזרחים, תהא זהותם אשר תהא איננה מקובלת.

ירדן

19. **דובר ממשלת ירדן גינה את הפיגוע** "ממשלת ירדן מתנגדת לפגיעה באזרחים בכל מקום" (סוכנות הידיעות הירדנית, 17 אפריל).

20. דובר הממשלה הודיע (סוכנות הידיעות ירדנית, 18 אפריל) כי הוחלט לדחות את ביקורו של שר החוץ הפלסטיני אלהאר עד להודעה חדשה וזאת, לדבריו, "בשל ההתפתחויות האחרונות". סיבה נוספת לדחיית הביקור הינה החדרת אמצעי לחימה לממלכה ואיסוף מידע על יעדים ירדניים ע"י גורמי "חמא"ס". לדברי הדובר הירדני הדבר מעיד על יחס "דו פרצופי" של ה"חמא"ס" כלפי הממלכה הירדנית.

21. דובר ה"חמא"ס", אבו זהרי גינה את ההאשמות הירדניות והדגיש כי הן "חסרות כל שחר" (סוכנות הידיעות "ראמתאן", 19 אפריל). בכיר בממשלה הפלסטינית ציין כי ביטול הביקור בשל גילוי מצבור הנשק הינו תירוץ בלבד וכי הסיבה האמיתית היא הלחצים שהופעלו על ירדן מצד ארה"ב וישראל (סוכנות הידיעות "סמא", 19 אפריל).

סוריה

22. העיתון הסורי "תשרין" הציג את הפיגוע כ"פעולה של אדם בודד" והביע הבנה למניעיו של המחבל המתאבד. העיתון גינה את הממשל האמריקאי והאיחוד האירופאי על שגינו את פיגוע ההתאבדות בעודם נמנעים מלגנות את פעולות ישראל נגד הפלסטינים ("תשרין" 19 אפריל).

לבנון

23. במאמר מערכת גילה טלאל אלסלמאן, המו"ל של העיתון "אלספיר" היוצא בלבנון, "הבנה" למניעיו של מבצע פיגוע ההתאבדות. לדבריו לנוכח הפעילות הישראלית לא נותרה לפלסטינים ברירה אלא לבצע פעולות התאבדות מעין אלה ("אלספיר", 18 אפריל).

תורכיה

24. ממשלת תורכיה גינתה את פיגוע ההתאבדות וקראה לצדדים לשמור על איפוק. שר החוץ התורכי עבדאללה גול מתח ביקורת על ממשלת ה"חמא"ס" על סירובה לגנות את הפיגוע (אי.פי., 19 אפריל).